

ГОТОВНОСТ НА СТУДЕНТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ЗА СПРАВЯНЕ С НАСИЛИЕ НА РАБОТНОТО МЯСТО

Ivanova Penka

Trakia University – Faculty of Medicine

Department of Healthcare

11 Armeiska Str, Stara Zagora 6000

Bulgaria

e-mail: pepa_ivanova@abv.bg

АБСТРАКТ:

Dehumanization of society and a number of stressors lead to acts of aggression in human relations. In the workplace, health care professionals feel the effect of grown-up violence in society. In connection with the specifics of work, the most serious problem in emergency aid.

This study aims to verify the self-assessment of students on their readiness to deal with potential situations of aggression in the workplace.

Keywords: aggressive behavior, risk taking, risk aversion, ethical competence

Въведение

Професионалните качества на медицинската сестра се формират от спазването на етични норми при вземане на решения в ежедневната практика. Прилагат се теоретични познания, умения за клинично мислене, като отношението към всеки пациент трябва да бъде като към уникален индивид, който има право да взема решение, когато е информиран и разбира важните моменти, свързани с неговото лечение. Медицинските сестри са доверени на пациента специалисти, но въпреки това работата, свързана с пряка грижа за пациента, често ги поставя в ситуации на риск и възможна увреда. Спешна е нуждата, да се реагира адекватно в случаи, които представляват опасност за вземане на решение за правилното действие в момента.

Медицинската сестра, овладяла клинично мислене, трябва да е в състояние да оцени и управлява риска, с оглед намаляване на вероятността да се развие инцидент.

Цел: Да се провери самооценката на студентите, относно готовността им за справяне в потенциална ситуация на агресия на работното място.

Материали и методи

Представена е анкета от смесен тип за оценка на способността студентите да реагират при извънредни ситуации в бъдещата си работна среда. Изследвани са 72 студенти от четвърти и шести семестър, специалност „Медицинска сестра” на Медицински факултет, Тракийски университет. Посочени са фактори, които считат за тревожни с оглед прояви на агресия на работното място. Направена е самооценка на способността да общуват и да си сътрудничат рискови ситуации. Проведено е интервю с медицински сестри, работещи в доболничната и болнична помощ.

Анализ и дискусия

На въпроса, „Били ли сте обект на словесно или вербално насилие?” – най-голям процент (89 %) от изследваните 72 студенти са отговорили отрицателно, като отчитат, че в бъдеще време това може да се случи, а 8 (11 %) са отбелязали само вербална агресия от пациент. На въпроса: „Според вас повече мъже или жени проявяват вербална или физическа агресия?” – 69 от студентите считат, че лицата от мъжки пол проявяват различни форми на агресия, като преобладава физическата. Трима от изследваните, считат че агресия, която е повече вербална се наблюдава предимно при пациенти от женски пол.

Във връзка с полагане на пряка грижа за пациента от медицинската сестра е важно при вземане на клинично решение да се оцени риска от насилие, да се прецени кое е правилното

действие в момента и как да се управлява страха. Работещите в лечебните заведения за психично-здравна помощ, в секторите за спешна медицина и екипите за домашни визити по спешност са висок риск от прояви на насилие, особено в случаи с абстиненция, делир или под въздействие на психоактивни вещества. При определени обстоятелства, някои хора, които не са имали предишни прояви, могат да проявят агресивно или неприемливо поведение, при нарушаване на действащите норми. При полагане на здравни грижи е важно е да се проявява отношение на равнопоставеност, като се съхранява достойнството на пациента и неговото лично пространство. Правилата на професионална етика са регламентирани в етичния кодекс на професионалистите по здравни грижи.

Трябва да се отчете състоянието на умора и професионална неудовлетвореност при продължителна работа на здравните специалисти в сектори с високи нива на стрес, което води до емоционално изчерпване и възникване на рискови ситуации.

Студентите посочват следните елементи на комуникация в конфликтни ситуации:

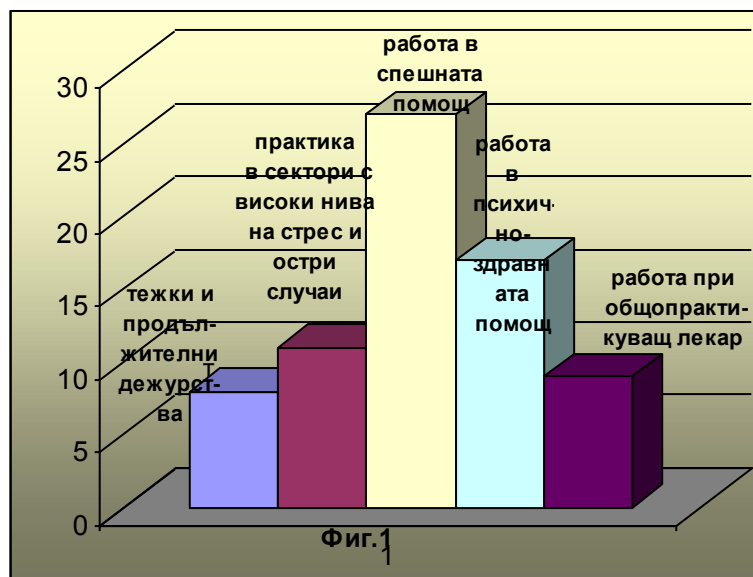
- запазване на неутралност и взаимоотношения на партньорство;
- отричане на авторитарно поведение и близост с пациента;

На въпроса: „Как ще постъпите при работа с пациент, който отправя вербални заплахи?“- най-висок процент (75%) са отбелязали отговора- най-добре е да го оставим да се успокои и да разбере, че поведението му пречи да полагаме ефективна грижа за него, 11(15%) считат, че вербална намеса от страна на медицинския специалист ще успокои пациента, а според останалите 7(10%), вербалната намеса от страна на медицинска сестра, по скоро ще допринесе за ескалиране на агресивното поведение.

На въпроса: „Как ще се съобразите и предпазите от нежелани последици от действията на потенциално опасен пациент?“ – 34(47%) са отговорили, че ще активират алармен сигнал и ще се изолират, а 38(53%) ще си осигурят достъп до изход за бягство. Студентите считат, че при работа с потенциално опасен пациент, трябва първо да се определи границата, преди да се намесим, за да се намали риска от увреда. Понякога близките също са объркани, стресирани и ядосани.

При определяне на фактори, които считат за тревожни с оглед безопасността на работното място, студентите посочват на първо място: практикуване в сектори с високи нива на стрес и остри случаи, тежки и продължителни дежурства, работа в спешната помощ, работа в психично-здравната помощ, работа при общопрактикуващ лекар.

Фиг.1 - Фактори, които студентите считат за тревожни с оглед безопасността на работното място

Студентите посочват, че чрез наблюдение при оценка на риска могат да се идентифицират някои признаци в поведението на пациента, свързани със заплаха от агресия: интензивен зрителен контакт, учестено и шумно дишане, психомоторна активност, отказ от извършване на манипулация, негативни нагласи, вербални заплахи.

На въпроса: "Как се самооценявате по отношение на готовността ви за работа с агресивни пациенти?" - 37(51 %) по шестобална система се самооценяват на добро ниво, 23(32%) считат подготовката си на средно ниво и не биха могли да се справят без помощ от страна на колеги, 12(17%) – са отговорили, че не са подготвени, като всички изследвани са отбелязали, че имат нужда от повишаване на компетенциите по превенция на физическо насилие, комуникации в конфликтни ситуации, поемане и избягване на риск. (Фиг2)

Фигура 2

Изводи:

Да се фокусира вниманието на обществото и повиши на компетентността по проблемите на насилието и неговата превенция.

Чрез интерактивно обучение на студентите по здравни грижи, да се развият компетенции и намали вероятността от попадане в ситуации на насилие.

Осъзнаване на отговорността да се поддържа физическа, психическа и емоционална форма, управляване на негативни мисли и емоции.

Чрез подобряване на самостоятелната практика и грижи, в отговор на учебните цели, да се повиши способността за работа в извънредни ситуации и етичната компетентност, увереността и уменията да се провеждат преговори.

Специалистите по здравни грижи да придобият умения за оценка на риска и да контролират емоционалните си реакции в трудни ситуации.

Да се разговаря с колеги и ръководители за това как да се повиши безопасността на работното място.

Литература:

1. Ачкова, М., Приложна психология в медицината и здравните грижи, изд. КОТИ ЕООД, София, 2001г.
2. Балканска, П., Въведение в психологията, „Булвест 2000”, София, 2005г.
3. Джонев, С. Социална психология, т.1, София, 1996

4. Пийз, А., Гарнър, А. Езикът на тялото. Скритият смисъл на думите, Сиела, София, 2000
5. Попова С., Кръстева Н., Юркова К. , „ Комуникационни умения и автономни функции на сестринството”//”Гриф”, Пловдив, 2001г.
6. Ритър С., ”Ръководство по психиатрично сестринство”//Фондация Невронауки и поведение Национален център за комплексно изследване на човека, София, 1995г.
7. Телешевская М. Э., Погибко Н. И. Вопросы врачебной деонтологии. Л.: Медицина, 2006
8. Янкулова – Цветкова, Й. Модерни аспекти на психологията на образованието, Пропелер, 2006
9. WHO Mental Health Action Plan for Europe [pdf.233kb]
10. Етичен кодекс на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти по здравни грижи в Р. България